

Cooperativismo e Enonomía Social, nº 31 (2008-2009), pp. 173-178

REFORMAS NA FISCALIDADE INDIRECTA DERIVADAS DA NORMATIVA EUROPEA E DA SITUACIÓN ECONÓMICA.

Jaime ANEIROS PEREIRA
Facultad de Ciencias Jurídicas y del Trabajo
Profesor de Dereito Financeiro e Tributario
Universidade de Vigo.

1. Novidades na fiscalidade de determinadas operacións societarias.

Neste ámbito, as modificacións pódense centrar nunha triple vertiente. En primeiro lugar, no que respecta á constitución de sociedades que teñan por obxeto exclusivo a construción de vivendas de protección oficial. Neste caso, o artigo 45 do Texto Refundido da Lei do Imposto sobre Transmisións Patrimoniais establece a exención total destas operacións societarias.

En segundo lugar, as Institucións de Inversión Colectiva Inmobiliaria, así como outro tipo de sociedades de inversión colectiva, ven mellorada a súa creación ao regularse outra exención no artigo citado anteriormente.

Con todo, a maior novidade ven, en terceiro lugar, pola modificación do artigo 19 do Texto Refundido da Lei do Imposto sobre Transmisións Patrimoniais no que respecta ás operacións suxeitas ou non á modalidade de “Operacións Societarias”.

Estas modificacións débense a que o Consello da Unión Europea aprobou a Directiva 2008/7/CE do Consello, de 12 de febreiro de 2008, relativa aos impostos indirectos que gravan a concentración de capitais, que entrou en vigor o día 12 de marzo de dito ano, substituindo a Directiva 69/335/CEE do Consello, de 17 de xullo de 1969.

A Directiva 2008/7/CE incide sustancialmente no Dereito interno español na medida en que establece as operacións que terán a consideración

de «aportacións de capital», concepto do que se excluen algunhas operacións que a Directiva 69/335/CEE sí consideraba incluídas. Así, desaparecen os feitos impositivos referentes ao traslado dun Estado membro a outro Estado membro da sede de dirección efectiva dunha entidade considerada como sociedade de capital neste último.

A este respecto, o artigo 10 da Directiva 2008/7/CE determina que nun Estado membro poderá someter ao imposto sobre as aportacións de capital as aportacións de capital daquelas sociedades de capital cuxa sede de dirección efectiva estea situada no devandito en dito Estado membro no momento no que se realice a aportación de capital, ou daquelas que, estando a súa sede de dirección efectiva nun terceiro país, teñan no Estado membro o seu domicilio social.

Dito precepto tamén dispón que un Estado membro poderá someter ao imposto sobre as

aportacións de capital a aportación de inmovilizado ou de capital circulante a unha sucursal situada nun Estado membro, cando o seu domicilio social e a sede de dirección

efectiva se atopen nun terceiro país. Asimesmo, o artigo 5 determina que os Estados membros non someterán as sociedades de capital a ningunha forma de imposición indirecta, entre outras operacións, polo traslado, dun Estado membro a outro Estado da sede de dirección efectiva ou do domicilio social dunha sociedade de capital, nin as chamadas «operacións de reestructuración».

Esta nova regulación comunitaria obriga a modificar o contido dos preceptos do Texto Refundido da Lei do Imposto sobre Transmisións Patrimoniais e Actos Xurídicos Documentados que definen os feitos impositivos da modalidade de operacións societarias. Igualmente, tamén se modifican os preceptos referentes ao suxeito pasivo, responsables subsidiarios e base impositiva de operacións societarias.

2. A fiscalidade da vivenda.

2.1. O novo tratamento fiscal das compravendas de obras en construción.

Ata o de agora, o artigo 17 do Texto Refundido da Lei do Imposto sobre Transmisións Patrimoniais establecía que nas transmisións de dereitos polos que se fosen a obter bens determinados, a base impositiva viría determinada polo valor dos bens.

A Dirección Xeral de Tributos do Ministerio de Facenda viña entendendo que eso implicaba a tributación polo valor final do ben e non polo seu valor actual. Deste xeito, a compra dun inmovible do que soamente estaba executada a realización dos cimentos supuña a toma en consideración do valor final do mesmo.

Esta situación, que a veces xeraba unha grave inxustiza, ven de corrixirse ao modificarse o devandito artigo para establecer que “no caso de inmoables em construción, a base imponible estará constituída polo valor real do ben no momento da transmisión do crédito ou dereito”. Así as cousas, terase en conta o valor na concreta fase de que se trate.

Non obstante, establécese que, en ningún caso, poderá ser inferior ao importe satisfeito pola cesión.

2.2 A fiscalidade nas vivendas de protección oficial.

O artigo 45 do Texto Refundido da Lei do Imposto sobre Transmisións Patrimoniais contempla a exención dunha serie de operacións que teñen en común as Vivendas de Protección Oficial e que afectan a todas as súas fases. Así, declárase a exención da transmisión de solares para a construción destas, as escrituras para formalizar a construción ou a primeira transmisión, así como a constitución de préstamos hipotecarios para a adquisición destas vivendas.

Estas exencións tamén se aplican aquelas vivendas de protección pública que se rixen pola lexislación autonómica sempre que os parámetros de superficie, precio e límite de ingresos se amolden aos previstos pola lexislación estatal.

3. As concesións administrativas e o Imposto sobre Transmisións Patrimoniais.

A Lei 4/2008, de 23 de decembro modificou o artigo 13.3 do Texto Refundido da Lei do Imposto sobre Transmisións Patrimoniais aos efectos de clarificar a base imponible. Deste xeito, ésta determinarase da seguinte maneira:

- Polo importe do canon ou precio.
- A suma total das prestacións periódicas cando a concesión teña un prazo inferior a un ano e se sinale un precio ou beneficio mínimo a percibir pola Administración.
- O resultado de capitalizar ao tipo do 10% o importe que satisfaga o concesionario se a concesión ten unha duración superior a un ano e

non se fixa un precio determinado senon un beneficio ou participación mínima.

- O valor neto contable, máis os gastos previstos para a reversión, cando o concesionario teña que revertir bens determinados.

4. Medidas fiscais para paliar os efectos da crise económica.

4.1 Aplazamentos e fraccionamentos

O 30 de abril publicase a Orde EHA/1030/2009, de 23 de abril, pola que se eleva o límite exento da obriga de aportar garantía nas solicitudes de aplazamento ou fraccionamiento a 18.000 euros.

4.2 A modificación da base imponible nos supostos de impago.

A nova redacción do artigo 80 da Lei do IVE reduce o prazo de tempo que ten que trascorrer para facer posible a modificación da base imponible. Así, de dous anos, pásase a un ano dende o devengo do imposto repercutido sen que se obtivese o cobro.

4.3 O Novo sistema de devolución mensual no IVE.

O artigo 116 da Lei do IVE, reformado pola Lei 4/2008, contempla a opción para os contribuintes de obter a devolución do saldo a seu favor ao finalizar o período de liquidación que, nestes casos, pasa a ser dun mes natural.

Esta nova regulación foi desenrolada pola Orde EHA/3787/2008, de 29 de decembro pola que se aproba o modelo de declaración 340. Ademais, a Orde EHA/3786/2008, de 29 de decembro crea o modelo 303 que substitúe os modelos de exportadores (330), grandes empresas (320), grandes empresas que sexan exportadoras (332), así como o modelo 300.

Para dar cumprimento a esta medida, creouse o Rexistro de Devolución Mensual (REDEME) e eliminouse o Rexistro de Exportadores e Outros Operadores Económicos (REOE).

4.4 A loita contra a fraude no IVE

O día 20 de xaneiro de 2009 publicouse o Regulamento (CE) no 37/2009 do Consello, de 16 de decembro de 2008, polo que se modificou o Regulamento (CE) no 1798/2003 relativo á cooperación administrativa no ámbito do imposto sobre o valor engadido, a fin de combatir a fraude fiscal vinculada ás operacións intracomunitarias

Tamén ese mesmo día e sobre a mesma materia, publicase a Directiva 2008/117/CE do Consello, de 16 de decembro de 2008, pola que se modifica a Directiva 2006/112/CE, relativa ao sistema común do imposto sobre o valor engadido, a fin de combatir a fraude fiscal vinculada ás operacións intracomunitarias.

Co obxecto de combatir eficazmente a fraude, é preciso que a administración do Estado membro no que o IVA sexa esixible dispoña de información sobre as entregas intracomunitarias de bens nun prazo inferior ou igual a un mes.

A fin de efectuar unha comprobación cruzada da información que resulte útil para combatir o fraude, procede garantir que tanto o proveedor como o adquiriente ou destinatario declaren as operacións intracomunitarias para o mesmo período impositivo.

5. Fiscalidade do automóbil

Varias son as novidades fiscais neste ámbito. Así no Imposto Especial sobre Determinados Medios de Transporte, o que grava as matriculacións, produciuse unha modificación nos seus tipos de gravame. En efecto, o artigo 70 da Lei dos Impostos Especiais regula os tipos aplicables en función das emisións contaminantes dos vehículos. Deste xeito, os vehículos con emisións de CO₂ inferiores a 120 gr/km e as motocicletas que emitan menos de 80 gr/km terán un tipo do 0% o que equivale á exención do imposto. A partir de aí, establécese unha tarifa progresiva en función das emisións contaminantes. Por exemplo, para os vehículos que emitan máis de 120 gr/km pero menos de 160 gr/km, e para as motocicletas entre 80 e 100 gr/km, o tipo será do 4.75 %.

Non obstante, as Comunidades Autónomas poden modificar as porcentaxes xa que se trata dunha materia sobre a que teñen competencias normativas.

Por outra parte, establécese una redución na base imponible deste mesmo imposto, en concreto do 30%, para as autocaravanas e os vehículos acondicionados para ser utilizados como vivenda.

Finalmente, destacamos que o artigo noveno da Lei 4/2008, de 23 de decembro estableceu unha bonificación do 75% do Imposto sobre a Prima de Seguros relacionado co transporte público urbano e de mercancías ou viaxeiros por estrada. Esta bonificación será aplicable nos exercicios 2008 e 2009.

Ademáis, o artigo cuarto da mesma Lei crea unha bonificación do 50% das cuotas do Imposto sobre Actividades Económicas do ano 2008 para as actividades de transporte por estrada, en concreto, as clasificadas nos grupos 721 y 722 das tarifas do Imposto.

Non se pode deixar de mencionar que o 3 de abril se publica a Orde EHA/823/2009, de 31 de marzo, pola que se reconece a procedencia da devolución extraordinaria das cuotas do Imposto sobre Hidrocarburos soportadas polos agricultores e gandeiros polas adquisicións de gasóleo no periodo 2007-2008 e se establece o procedemento para a súa tramitación.